

Avtomatik İnformasiya Mübadiləsi Vahid Hesabat Standartına (Common Reporting Standard – CRS) hazırlıq

Əməkdaşlığın dairəsi

Vergi qoyma sahəsində şəffaflığın artırılması ilə bağlı qlobal təşəbbüs çərçivəsində 9 sentyabr 2015-ci il tarixində Azərbaycan və ABŞ hökumətləri arasında Xarici Hesablar üzrə Vergi Əmələməsi Aktı (Foreign Account Tax Compliance Act – FATCA) tələblərinin həyata keçirilməsi barədə saziş imzalanmışdır. Saziş illik əsasda hər iki dövlətin səlahiyyətli orqanları vasitəsilə müvafiq şəxslər üzrə məlumat mübadiləsini nəzərdə tutur.

Bundan başqa Azərbaycan Respublikası 21 dekabr 2016-cı il tarixdə keçirilən Qlobal Şəffaflıq və Vergi Məqsədləri üçün Məlumat Mübadiləsi Forumunun İştirakçısı olmuşdur. Dövlətimiz həmçinin İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının (OECD) təşəbbüsü ilə hazırlanmış Vergi qoyma Sahəsində Qarşılıqlı İnzibati Yardım haqqında Konvensiyanın (Convention on Mutual Administrative Assistance in Tax Matters) iştirakçısıdır. CRS-ə qoşulmaq barədə hələ ki dəqiq tarix müəyyən olunmasa da, gözləmək olar ki, yaxın vaxtlarda Azərbaycan Respublikası da rəsmi olaraq qeyd olunan məlumat mübadiləsi sistemində qoşulacaqdır.

CRS nədir?

CRS maliyyə hesabları üzrə məlumatların OECD tərəfindən hazırlanmış standart üzrə mübadiləsini özündə əks etdirən hesabatlılıq sistemidir. Bu sistem ikitərəfli və çox tərəfli beynəlxalq müqavilələrin bağlanması yolu ilə həyata keçirilir. Hal-hazırda 100-dən artıq ölkədə tətbiq olunmaqdadır.

FATCA və CRS

CRS hazırlanarkən FATCA üzrə Model 1 Sazişdə nəzərdə tutulan bir çox prinsiplərdən istifadə olunmuşdur. Bu səbəbdən də Azərbaycanda fəaliyyət göstərən maliyyə institutları tərəfindən FATCA ilə əlaqədar həyata keçirilmiş müəyyən fəaliyyət CRS üçün də keçərlidir. Bu qəbildən olan fəaliyyətə müştəri qəbulu prosedurları, əvvəlcədən mövcud olan hesabların yoxlanması prosedurları və s. aid edilə bilər.

Hər iki sistem arasında oxşarlıq olsa da, onları bir-birindən fərqləndirən aşağıdakı cəhətlər mövcuddur:

- FATCA geniş tövsif oluna bilən "ABŞ şəxsi" konsepsiyasına əsaslandığı halda, CRS vergi rezidentliyinə əsaslanır;
- CRS fiziki şəxslər üçün hər hansı azadolma (FATCA-da 50,000 ABŞ dolları) nəzərdə tutmur və hüquqi şəxslər üçün daha fərqli azadolma hədləri nəzərdə tutur;
- CRS çərçivəsində yalnız investisiya fondları şərti azad olma statusuna malikdir;
- CRS ödəmə mənbəyində hər-hansı verginin tutulmasını nəzərdə tutmur;
- Təsir dairəsinə düşən məhsullar (həyatın yığım sığortası, pensiya yığım və s.) oxşar olsa da CRS onlar üçün bir qədər fərqli anlayışlar müəyyən edir.
- ABŞ özünü qiymətləndirmə formaları CRS üçün keçərli deyil. CRS üçün lazım olan məlumatları əhatə edən özünü qiymətləndirmə formaları istifadə olunmalıdır.

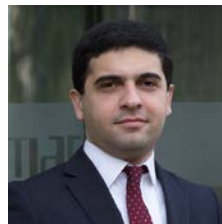
Diqqət yetirilməli olan məqamlar

CRS üzrə əmələmə Azərbaycanda fəaliyyət göstərən maliyyə institutları və digər iştirakçı subyektlərin əməliyyat modelində əhəmiyyətli dəyişikliklər aparılmasını tələb edir. Xüsusi olaraq qeyd etmək lazımdır ki, sistemdə iştirak edən dövlətlərin sayının çoxluğunu nəzərə alaraq FATCA ilə müqayisədə barəsində hesabat verilməli olan şəxslərin dairəsi xeyli genişdir.

Əlaqə

Nuran Kərimov
Partnyor
Vergi və Hüquq Departamenti
Tel: +994 12 404 1210
nkerimov@deloitte.az

Emil Qarayev
Direktor
Vergi və Hüquq Departamenti
Tel: +994 12 404 1210
egarayev@deloitte.az

deloitte.az

Deloitte Haqqında

Deloitte adı Böyük Britaniyanın qanunvericiliyi əsasında qeydiyyatdan keçərək zəmanətlə məhdudlaşdırılmış Deloitte Touche Tohmatsu Limited şəbəkəsinə daxil olan üzv şirkətlərdən birinə və ya bir neçəsinə və əlaqədar müəssisələrinə aid ola bilər. DTTL və bu şəbəkəyə daxil olan hər bir üzv şirkət ayrı-ayrılıqda hüquqi şəxslər və müstəqil müəssisələrdir. DTTL (həmçinin, "Deloitte Global") müştərilərə xidmətlər göstərmir. DTTL və ona üzv şirkətlər barədə ətraflı məlumat üçün www.deloitte.com/about sahifəsinə daxil olun.

Deloitte müxtəlif sənaye sahələrində çalışan dövlət müəssisələrinə və özəl müştərilərə audit, konsaltinq, maliyyə məsləhəti, risklərin idarə edilməsi, vergi və digər əlaqədar xidmətlər göstərir. Dünya üzrə 150-dən çox ölkədə və ərazidə müştərilərini beynəlxalq səviyyəli imkanlar, yüksək keyfiyyətdə xidmətlər və ən çətin iş məsələlərinin həlli üçün lazımı ideyalar ilə təmin edən əlaqəli üzv şirkətlər şəbəkəsi ilə Deloitte, Fortune Global 500® üzrə beş şirkətdən dördünə öz xidmətlərini göstərir. Deloitte-in təxminən 244,000-dən artıq peşəkar mütəxəssisinin təklif etdiyi fərq yaradan həllər haqqında ətraflı məlumat üçün bizi [Facebook](#), [LinkedIn](#) və ya [Twitter](#) sahifəmizdə izləyin.

Bu məlumatda yalnız ümumi informasiya əks olunur və Deloitte Touche Tohmatsu Limited şirkətlərindən, onun üzv şirkətlərindən və ya əlaqədar müəssisələrdən (birlikdə "Deloitte Şəbəkəsi") hər hansı biri bu məlumat vasitəsilə peşəkar məsləhətləşmə və ya xidmətlər təmin etmir. Maliyyə fəaliyyətinizə və ya müəssisənizə təsir göstərə biləcək hər hansı qərarlar qəbul etməzdən və ya tədbirlər görməzdən əvvəl peşəkar mütəxəssis ilə məsləhətləşmək daha məqsəduyğundur. Deloitte Şəbəkəsinə daxil olan heç bir müəssisə bu məlumata istinad edən hər hansı şəxsin məruz qaldığı zərəərə görə məsuliyyət daşımır.

Bu səbəbdən də FATCA üçün bəlkə də o qədər aktual olmayan daha çox avtomatlaşdırma tədbirlərinin həyata keçirilməsi tələb oluna bilər.

Biz sizə necə kömək edə bilərik?

Deloitte şirkəti Azərbaycanda FATCA tələblərinin həyata keçirilməsində sahəsində maliyyə institutları ilə əməkdaşlıq edən və yerli təcrübəyə malik yeganə şirkətdir. 10-dan çox aparıcı maliyyə institutu FATCA-nın tətbiqini həyata keçirməyi bizə etibar etmişdir. Biz global və yerli əsasda yığılmış təcrübəmizlə CRS-in gözlənilən tələblərini həyata keçirməkdə müştərilərimizə tam həcmli dəstək verə bilərik:

- FATCA üzrə tətbiq olunmuş sistemin CRS məqsədləri üçün nə dərəcədə uyğunluq təşkil etməsinin yoxlanılması;
- Fiziki və hüquqi şəxs müştərilərin qəbulu, əvvəlcədən mövcud olan müştərilərin yoxlanılması və hesabatlıq üzrə prosedurların və metodologiyaların, özünü-qiymətləndirmə formalarının hazırlanması və ya FATCA üzrə hazırlanmış qeyd olunan sənədlərin CRS-ə uyğunlaşdırılması;
- Maliyyə institutlarının gündəlik fəaliyyəti nəticəsində meydana çıxan texniki suallarla bağlı məsləhət xidmətlərinin göstərilməsi;
- Maliyyə institutlarının İT sistemlərində dəyişikliklərin və avtomatlaşdırma tədbirlərinin həyata keçirilməsində dəstək;
- Dövlət orqanlarına təqdim edilən hesabatların hazırlanmasında dəstək.